

Загальні дериваційні особливості англійської терміносистеми менеджменту

Актуальність даної теми зумовлена лінгвістичною необхідністю дослідження дериваційних аспектів термінів сучасної англійської мови сфери менеджменту.

Об'єктом дослідження виступає термінолексика англійського менеджменту.

Предмет роботи – процеси творення термінів цієї галузі. Предмет дослідження обрано не випадково. У наш час, в епоху розвитку економічних відносин, комунікація в області сфери менеджменту та адекватний переклад термінів даної області є досить важливими завданнями.

Наукова новизна полягає в дослідженні терміносистеми менеджменту, яка ще не була об'єктом спеціального наукового аналізу з позицій її структури, способів творення та перекладу.

Вивченню терміносистем різних сфер знання чи професійної діяльності з точки зору способів термінотворення значну увагу приділяли Ю. А. Зацний, І. В. Котеленець, З. Б. Куделько, А. В. Мороз, Р. Є. Пилипенко, О. М. Ріба, В. В. Синьо, Е. Ф. Скороходько та ін.

Як показали результати дослідження, терміни, утворені за допомогою аббревіації, є характерними для англійської терміносистеми менеджменту. Вважається, що аббревіація – утворення нових слів шляхом поєднання початкових складів кількох слів або перших літер слів словосполучення [3: 24]. Так, наприклад, *ABB (Activity Based Budgeting)* – бюджетування за видами діяльності (when the budgetary allocations are activity based); *DCF (Discounted Cash Flow)* – дисконтований грошовий потік (future cash flows multiplied by discount factors to obtain present value); *HDI (Human Development Index)* – індекс людського розвитку (a summary composit index that measures a country`s average achievements) [5].

В англійській терміносистемі менеджменту існує велика кількість термінів, що складаються з декількох компонентів. Прикладами таких словосполучень є: *accounts payable* (кредиторська заборгованість); *activity model* (модель робіт);

financial perspective (фокус на фінансові результати); *natural monopoly* (натуральна монополія); *sales revenue* (дохід (виручка) від реалізації); *tangible assets* (матеріальні активи); *profit centre* (центр прибутку); *limited liability* (обмежена відповідальність) [5]. Крім того, у сучасному словнику англійської мови сфери менеджменту зафіксовано досить велику кількість термінів-словосполучень. Так, приклади, *absolutereturn* – абсолютний дохід; *barren money* – непродуктивний капітал; *dual agency* – подвійне посередництво; *cash advance* – грошовий аванс; *debt financing* – фінансування шляхом залучення позикових коштів; *employment rate* – відсоток зайнятості; *financial management* – фінансовий менеджмент [6].

Не менш продуктивним способом термінотворення у сфері менеджменту є афіксація. Афіксація – це утворення нової основи із вже існуючої основи шляхом додавання до неї словоутворюючої частки (суфікса чи префікса), яка називається афіксом [1; 2; 3]. Вважається, що найпродуктивнішим англійським суфіксом є **-er** [4: 85–90]. Наприклад: *manager* (to manage (керувати, управляти) + er) – менеджер, керуючий, управляючий; *employer* (to employ+er) – підприємець; *borrower* (to borrow+er) – боржник; *jobber* (job+er) – професійний біржовик. Суфікси **-ion**, **-tion**, **-ation** – запозичені з романських мов, є також досить уживаними, наприклад, *vision* – довгострокова мета стратегії; *discussion* – дискусія, дебати; *intervention* – інтервенція, вступ у справу; *capitalization* – капіталізація; *diversification* – диверсифікація; *capitation* – збір, що стягується з розрахунку на одну людину; *conversion* – обмін валют, перехід на нову систему; *deflation* – переведення показників, розрахованих у поточних цінах, у показники, виражені в постійних цінах; *globalization* – інтернаціоналізація фінансових ринків та установ; *negotiation* – ведення переговорів під час роботи над проектом. В сучасній англійській термінології менеджменту суфікс **-ship** вживається для утворення абстрактних іменників від абстрактних основ, наприклад, *directorship* (director+ship) – директорство (state of being a director); *membership* (member+ship) – членство, склад; *clerkship* (clerk+ship) – посада секретаря, клерка; *chairmanship* (chairman+ship) – обов'язки головуєчого; *leadership* (leader+ship) – лідерство (реалізація організаційного керівництва). Інші суфікси (**-ity** – *capability*, *fungibility*; **-able** – *variable*, *expendable*; **-ible** – *visible*; **-ent** – *development*; **-ant** – *predominant*; **-ive** –

expensive; **-ful** – *useful*; **-less** – *useless*) також прослідковуються при творенні лексики сфери менеджменту, але вони є менш вживаними ніж згадані вище.

Серед найбільш вживаних префіксів можна виокремити **in-** та **un-** зі значенням заперечення чи відсутності того, що виражається коренем слова. Так, наприклад, *indirect costs* (in+ direct – прямий) – непрямі затрати; *intangibles* (in+tangible) – нематеріальні активи, *unmake* (un+make) – знижувати. Але ці префікси не завжди є заперечними: *income* (in+come) – прибуток; *input* (in+put) – вхідний продукт; *outcome* (out+come) – опис передбачуваного результату, ефекту чи наслідку від проведення якої-небудь програми чи діяльності. Аналіз матеріалу свідчить, що **mis-** – префікс дієслів та іменників, основним змістом якого є позначення неправильності чи неточності того, що виражається у корені: *to misuse* (mis+use) – неправильно вживати; *to miscalculate* (mis+calculate) – прорахуватись, помилитись у розрахунках; *to misdirect* (mis+direct) – невірно направити, давати невірні показання.

Сьогодні конверсія, як спосіб творення нових слів, значно знизив свою активність і поступається всім іншим способам словотворення. Так, наприклад, *market – to market* (ринок збуту – збувати); *bond – to bond* (облігація – оформляти іпотеку); *cost – to cost* (собівартість, затрати – коштувати, оцінювати); *demand – to demand* (попит – робити запит); *share – to share* (акція – ділити, мати частку) [6].

Отже, згідно із проведеним дослідженням, стосовно шляхів поповнення терміносистеми англійської мови усфері менеджменту, можна зробити наступні висновки. Афіксація, аббревіація та терміни-словосполучення зустрічались найчастіше при вивченні словникового запасу сфери менеджменту.

Англійська термінологія менеджменту – складне та неоднорідне утворення, яке має системний характер та призначене забезпечувати специфічні потреби спілкування у сфері менеджменту та економічній сфері. Це система, яка постійно розвивається та поповнюється новими термінами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Англійська мова. Словотворення. Афіксація. – Режим доступу: <http://opentalk.org.ua/langstory/utvorenniya-sliv-v-angliiskii-movi-afiksatsiya>
2. Антрушина Г. Б. Лексикология английского языка / Г. Б. Антрушина., О. В. Афанасьева. – М.: Высшая школа, 1999. – 288с.

3. Борисов В. В. Аббревиация и акронимия. Военные и научно-технические сокращения в иностранных языках /Под ред. Швейцера А. Д. – М.: Высшая школа, 2004. – 320с.
4. Єнікєєва С. М. Формування нових словотворчих елементів англійської мови шляхом афіксалізації лексичних одиниць / С. М. Єнікєєва // Загальні питання філології: 36. наук. пр. – Т. 1. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. – С. 85–90.
5. Knowledge base. Glossary of management terms. – Режим доступу: [http://www.hrinz.org.nz/Site/Resources/Knowledge Base/Glossary of Management Terms.aspx](http://www.hrinz.org.nz/Site/Resources/Knowledge%20Base/Glossary%20of%20Management%20Terms.aspx)
6. Management.com.ua. Глосарій (тлумачний словник). – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/glossary/?letter=O>